

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ

***ОНЕГІНА В.М., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР, БІЛЕЦЬКИЙ О.В., К.Е.Н.,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Інституційне забезпечення визначає правила дій суб'єктів, формує нормативні засади узгодження приватних та суспільних інтересів, формальної раціональності із субстанціональною. Актуалізація вирішення проблеми створення умов для активізації інноваційного розвитку економіки країни зумовила увагу науковців та суспільства до стану його інституційного забезпечення, яке має перетворитися на каталізатор генерації та імплементації інновацій, забезпечення за їх рахунок кількісних та якісних змін в стані продуктивних сил, підвищення конкурентоспроможності національних виробників, поліпшення якості життя населення.

Спектр проблем інноваційного розвитку економіки України, її аграрного виробництва розглядався в працях багатьох науковців, зокрема, Ю. Лупенка, К. Прокопенко, Л. Федулової, О. Шубравської та інших [3, 7, 8]. Та нові технологічні й структурні виклики потребують подальшого опрацювання теоретичних засад інституційного забезпечення інноваційного розвитку.

Інституційне забезпечення управління інноваційним розвитком утворюють законодавчо-нормативні акти та програмні документи. Не можна не відзначити увагу до формування нормативно-правової бази у системі державного регулювання економіки в Україні, стратегічному управлінні її інноваційним розвитком. У Постанові Верховної Ради України «Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» № 916-XIV від 13 липня 1999 р., Законі України № 40-IV від 04 липня 2007 р. «Про інноваційну діяльність», Розпорядженні Кабінету Міністрів України № 680-р від 17 червня 2009 р. «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи», Законі України № 3715-VI від 08 вересня 2011 «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» Постанові Верховної Ради України № 182-VIII від 11 лютого 2015 р. «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави» були відображені основні засади державної інноваційної політики [1]. Аналіз та стратегічні засади управління інноваційним розвитком

містяться і в Проєкті «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів» [5]. Окремий пріоритет «Аграрна наука, освіта, інновації та дорадчі послуги» визначений у Єдиній комплексній стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки [2].

Правові основи захисту інтелектуальної власності в Україні закладені у Цивільному кодексі України, який розкриває поняття «право інтелектуальної власності», дає перелік об'єктів права інтелектуальної власності, умови їх використання та передачі прав на них, визначає його суб'єктів, наслідки порушення права інтелектуальної власності і способи судового захисту. Але правові норми не враховують всього різноманіття об'єктів інтелектуальної власності, особливості захисту прав власності сучасного різноманіття об'єктів та їх економічні властивості. Тому цілком виправдано серед чинників, які стримують інноваційний розвиток в Україні, 40,4 % респондентів з обстежених підприємств називають недосконалість законодавчої бази [5]. Було зупинене реалізацію законів України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», стримується реалізація законів України «Про наукові парки» та «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Більшість положень національних та галузевих програм залишаються декларативними та не підкріплюються відповідними механізмами їх реалізації. Зокрема, відсутній план заходів із запровадження Концепції розвитку національної інноваційної системи, не виконуються положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо бюджетного фінансування науки на рівні 1,7 % ВВП [1].

Питома вага загального обсягу витрат на науково-технічну сферу в Україні у 2017 році становила 0,45 відсотка ВВП, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,16 відсотка ВВП. Водночас у 2015-2017 рр. середній рівень обсягу витрат на наукові дослідження та розробки у країнах ЄС (28) по відношенню до ВВП становив 2,02-2,04 відсотка [6].

Рівень бюджетного фінансування наукових досліджень, прикладних наукових та науково-технічних розробок через Міністерство аграрної політики та продовольства України є катастрофічно низьким та становив, за нашими розрахунками, у 2017 році 0,02 % від вартості випуску у сільському господарстві та 0,04 % від доданої вартості, створеної у сільському господарстві.

Отже, аналіз інституційного забезпечення інноваційного розвитку дає підстави для таких його оцінок: по-перше, у нагромадженні законодавчо-нормативних актах, програмних документах не дотримано узгодженості; по-друге, не забезпечено системний підхід в управлінні інноваційним розвитком, по-третє, більшість положень залишаються не підкріпленими відповідними механізмами реалізації, по-четверте, технологічні зміни зумовлюють необхідність оновлення правових норм з реалізації та захисту прав інтелектуальної власності.

Література.

1. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 20.10.2018).

2. Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки. URL: <http://minagro.gov.ua/node/16025#building> (дата звернення: 15.09.2018).

3. Лупенко Ю.О. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в аграрній сфері України / Ю.О. Лупенко // Економіка АПК. – 2014. – № 12. – С. 5-11.

4. Наукова та інноваційна діяльність. Статистичний щорічник за 2017. Київ: Держстат України, 2018. 178 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf (дата звернення 20.10.2018).

5. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів»: Постанова Верховної Ради України від 21 жовтня 2010 року N 2632-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2632-17> (дата звернення: 15.09.2018).

6. Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2017 рік / Держ. ком. статистики України; під заг. керівництвом О.М. Прокопенко. Київ: Держстат, 2018. 245 с.

7. Федулова Л.І. Інноваційна економіка / Л.І. Федулова – К.: Либідь, 2006. – 480 с.

8. Шубравська О.В., Прокопенко К.О. Поширення агроінновацій у контексті забезпечення ефективного галузевого зростання // Економіка АПК. 2018. № 2. С. 71-76.